

УДК 378.091:811

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-3-38>

Олена РОЗДОЛЯНСЬКА,

orcid.org/0000-0003-4128-839X

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету радіоелектроніки

(Харків, Україна) olena.rozdolianska@nure.ua

Світлана СИЗОЛОВА,

orcid.org/0000-0002-3776-4894

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету радіоелектроніки

(Харків, Україна) svitlana.sizonova@nure.ua

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОРІВНЯННІ З ТРАДИЦІЙНИМ МЕТОДОМ В АУДИТОРІЇ

Статтю присвячено комплексному й багатоаспектному аналізу ефективності онлайн-навчання іноземних мов у порівнянні з традиційним аудиторним форматом у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена активними процесами цифровізації освіти, стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, наслідками пандемії COVID-19, а також трансформацією освітнього простору України в умовах воєнного стану. Ці чинники зумовили широке впровадження дистанційних і змішаних форм навчання, що потребує науково обґрунтованої оцінки їх результативності, зокрема у сфері іноземної підготовки студентів. Метою статті є порівняльний аналіз ефективності онлайн-навчання та традиційного аудиторного навчання іноземних мов, а також визначення педагогічно доцільних шляхів їх інтеграції в сучасному освітньому процесі. У дослідженні використано комплекс теоретичних і емпіричних методів, серед яких аналіз та синтез наукових джерел, порівняльний аналіз педагогічних підходів, узагальнення практичного досвіду викладання іноземних мов у синхронному й асинхронному онлайн-форматах, а також педагогічне спостереження за навчальною діяльністю студентів. У статті систематизовано основні переваги онлайн-навчання, зокрема гнучкість організації освітнього процесу, доступність навчальних матеріалів, можливості індивідуалізації навчання, використання мультимедійних та інтерактивних технологій. Водночас окреслено ключові проблеми дистанційного формату, пов'язані з технічними обмеженнями, зниженням рівня соціальної та комунікативної взаємодії, труднощами саморегуляції та підвищеним когнітивним навантаженням студентів. Доведено, що традиційне аудиторне навчання забезпечує вищий рівень безпосередньої комунікації, емоційної підтримки та мотивації здобувачів освіти, особливо у процесі формування навичок усного мовлення. Обґрунтовано доцільність використання змішаного навчання як оптимальної моделі, що поєднує переваги обох форматів і сприяє формуванню іноземної комунікативної компетентності студентів.

***Ключові слова:** онлайн-навчання, традиційне навчання, іноземна мова, цифровізація освіти, ефективність, blended learning, мовна компетентність.*

Olena ROZDOLIANSKA,

orcid.org/0000-0003-4128-839X

Assistant Professor at the Department of Foreign Languages

Kharkiv National University of Radio Electronics

(Kharkiv, Ukraine) olena.rozdolianska@nure.ua

Svitlana SYZONOVA,

orcid.org/0000-0002-3776-4894

Assistant Professor at the Department of Foreign Languages

Kharkiv National University of Radio Electronics

(Kharkiv, Ukraine) svitlana.sizonova@nure.ua

EFFECTIVENESS OF ONLINE FOREIGN LANGUAGE LEARNING COMPARED TO TRADITIONAL CLASSROOM INSTRUCTION

The article provides a comprehensive multidimensional analysis of the effectiveness of online foreign language learning compared with traditional classroom instruction in higher education institutions. The relevance of the study is determined by the intensive digitalization of education, the rapid development of information and communication

technologies, the consequences of the COVID-19 pandemic, and the profound transformation of the Ukrainian educational environment under martial law. These factors have led to the large-scale implementation of distance and blended learning formats, which necessitate a scientifically grounded evaluation of their effectiveness, particularly in the context of foreign language education. The purpose of the article is to conduct a comparative analysis of the effectiveness of online and traditional classroom-based foreign language learning and to identify pedagogically appropriate ways of integrating these formats within modern higher education. The research methodology is based on a combination of theoretical and empirical methods, including analysis and synthesis of academic sources, comparative analysis of pedagogical approaches, generalization of practical teaching experience in synchronous and asynchronous online environments, as well as observation of students' learning activities. The study systematizes the main advantages of online learning, such as flexibility in organizing the educational process, accessibility of learning materials, opportunities for individualized instruction, and the use of multimedia and interactive technologies. At the same time, the key limitations of distance learning are outlined, including technical challenges, reduced social and communicative interaction, difficulties in self-regulation, and increased cognitive load on students. The comparative analysis demonstrates that traditional classroom instruction ensures a higher level of direct communication, emotional support, and learner motivation, particularly in the development of speaking skills. The article substantiates the effectiveness of blended learning as an optimal educational model that integrates the strengths of both formats and contributes to the development of foreign language communicative competence among students.

Key words: *online learning, traditional learning, foreign language, digitalization of education, effectiveness, blended learning, language competence.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті знання іноземних мов стає необхідним компонентом професійної та особистісної реалізації людини. Питання ефективності методів навчання мови набуває особливої актуальності на тлі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які суттєво змінили освітній ландшафт. В останні роки спостерігається зростання ролі онлайн-навчання, що стало не лише вимушеною реакцією на глобальні виклики. Попри активне впровадження цифрових інструментів, залишається відкритим питання: чи може дистанційна форма навчання забезпечити той самий рівень ефективності у формуванні іншомовних компетентностей, що й традиційне навчання в аудиторії. Одним з найчастіше використовуваних термінів після пандемії є термін «нова норма». Новою нормою в освіті є збільшення використання інструментів онлайн-навчання. Пандемія COVID-19 запустила нові способи навчання. Повномасштабне вторгнення ворога на територію України унеможливило процес навчання в закладах освіти та створили умови до кардинальних змін у всіх аспектах людської діяльності, включаючи освіту. Завдання, з якими стикаються педагоги зараз, полягають у тому, щоб організувати онлайн-класи та забезпечити ефективно навчальне середовище, що мотивує.

Сьогодні цифрове навчання стало необхідним ресурсом для освітніх закладів у всьому світі. Для багатьох педагогів та студентів це абсолютно новий спосіб освіти, який їм довелося прийняти.

Як і більшість методів навчання, онлайн-навчання також має свій власний набір позитивних та негативних моментів, аналіз та розуміння яких допоможе навчальним закладам у створенні стратегій для більш ефективних уроків. У педагогічній теорії поняття ефективності навчання

пов'язується із рівнем засвоєння навчального матеріалу, розвитком практичних навичок і ступенем досягнення поставленої мети (Іваненко, 2019). У контексті вивчення іноземних мов ефективність визначається насамперед здатністю студентів застосовувати мовні знання в реальних комунікативних ситуаціях.

Отже, актуальність дослідження зумовлена необхідністю обґрунтувати доцільність використання змішаного навчання, що стає стратегічно важливим інструментом для забезпечення безпеки, безперервності навчання та гнучкості у важливий для розвитку суспільства час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний світ, насичений технологіями та глобальним зв'язком, привів до змін у сфері освіти, зокрема в навчанні іноземних мов. Наявний науковий фонд свідчить про те, що у працях багатьох дослідників актуалізовано різні аспекти проблеми використання Інтернет-ресурсів у навчанні англійської мови та присвячені роботи таких закордонних вчених, як:

- дослідження з використання цифрових технологій у вивченні іноземних мов та їхній вплив на навчання (Blake, 2008);
- дослідження з використання мережевих технологій у вивченні мов та можливість їхнього впливу на результативність (Warschauer, 2000);
- дослідження з застосування комп'ютерних технологій у вивченні іноземних мов, систематизує теоретичні засади застосування комп'ютерних технологій у навчанні, тестуванні та дослідженні процесу оволодіння другою мовою (Chapelle, 2001);
- дослідження з впливу електронного навчання на мотивацію студентів для вивчення англійської мови (Jerković, 2022).

Аналізуючи все це ми бачимо загальні тенденції та напрямки досліджень, які можуть виникнути у контексті ефективності онлайн-навчання іноземних мов, а саме: вивчення впливу технологій на навчання, розгляд рівня інтерактивності та залучення студентів в онлайн-середовищі, рівень ефективності онлайн-навчання та адаптація до потреб кожного студента, вплив онлайн-навчання на мотивацію студентів. Отже, сучасні наукові дослідження формують методологічну основу подальшого дослідження проблеми ефективності онлайн-навчання іноземних мов проти традиційних освітніх підходів.

Метою дослідження є порівняльний аналіз ефективності двох форматів навчання (онлайн та традиційне), визначити оптимальний шлях їх поєднання в сучасному освітньому процесі, надання обґрунтованих висновків та рекомендацій, що до оптимального підходу до вивчення іноземних мов в сучасному освітньому контексті. Розкрити переваги та недоліки обох методів навчання, а також виявити ключові аспекти, які можуть впливати на їхню ефективність.

Виклад основного матеріалу. За останні роки спостерігається збільшення популярності онлайн-навчання як альтернативного методу традиційного викладання в аудиторії. Проте постає питання: наскільки ефективно це онлайн-навчання порівняно із традиційними методами? Проблема полягає в тому, що не вивчені повністю переваги та недоліки обох підходів, і не існує консенсусу серед науковців та педагогів щодо того, який метод більш ефективний у вивченні іноземних мов. Методи онлайн-навчання пропонують новаторські технології та гнучкість, проте вони можуть стикатися з викликами, такими як відсутність фізичної присутності та зменшена мотивація студентів. З іншого боку, традиційні методи в аудиторії можуть бути більш інтерактивними, але менш гнучкими та доступними для різних груп студентів. Розглянемо як впливає онлайн навчання на мотивацію студентів. Існує різноманіття факторів, які впливають на навчання в цілому, а також безпосередньо на вивчення мови. Проте найважливіші фактори стосуються мотивації та здібностей студентів до вивчення мови. Існує дуже багато дослідницьких робіт, де розглядаються мотиви вивчення іноземної мови в цілому. Мотивація на психологічному рівні «забезпечує основний імпульс для початку навчання», а пізніше надає студенту «рушійну силу, для підтримки довгого і часто виснажливого процесу навчання» (Dörnyei, 1998: 117). Джеремі Хармер визначає мотивацію як «внутрішній стимул, який підштовхує когось

до того, щоб щось досягти» (Harmer, 2001: 98).

2020-2022 роки можна розглядати як специфічні ситуації для змін формату навчання, які суттєво вплинули на процес викладання та навчання. З першого дня пандемія Covid-19 підштовхнула та змусила фізичні підрозділи підприємств, спортивні заклади, школи та інші навчальні установи перейти на онлайн-платформи. Значна кількість досліджень була проведена з метою вивчення мотивації в онлайн-навчанні (Wighting et al., Park and Choi, Paulus and Scherff, Hara and Kling, Keller, Artino та ін.). Ці дослідження представили численні висновки та спостереження, такі як: вищі показники відсіву з онлайн-студентами, вищий рівень внутрішньої мотивації з онлайн-студентами, почуття ізоляції, розчарування технологіями, обмеження часу через інші обов'язки, погана мотивація як вирішальний фактор, що сприяє високому виснаженню, а також мотивація як вирішальний фактор для успішного середовища онлайн-навчання. Jerković Jelena аналізуючи мотивацію студентів при онлайн навчанні відзначає, що ставлення студентів до онлайн-класів може залежати від форми занять, наприклад, чи є класи синхронними або асинхронними, які інструменти або платформи використовуються тощо. (Jerković et al, 2022). Тобто ми можемо зробити висновок, що інтерактивні інструменти, які використовує викладач при навчанні мають великий вплив на мотивацію та зацікавленість студентів, або навпаки можуть демотивувати їх.

Розглянемо тепер онлайн-навчання іноземних мов у порівнянні з традиційними методами в аудиторії.

Переваги онлайн-навчання.

1. Ефективність – онлайн-навчання пропонує викладачам ефективний спосіб надавання уроків учням. Такі інструменти, як відео, PDF-файли, подкасти, інтернет-сайти, онлайн платформи, інтерактивні завдання, допомагають педагогам стати більш ефективними.

2. Доступність часу і місця. Ще однією перевагою онлайн-освіти є те, що вона дозволяє студентам відвідувати заняття з будь-якого місця за своїм вибором. Це дозволяє установам звертатися до ширшої мережі учнів, а не обмежуватися географічними кордонами. Крім того, онлайн-лекції можуть бути записані, архівовані та поширені для подальшого доступу до навчального матеріалу в зручний час.

3. Індивідуальний підхід. Кожен здобувач має свій індивідуальний спосіб сприйняття навчання. Деякі студенти є візуальними учнями, в той час, як деякі вважають за краще вчитися через аудіо

ресурси, таким чином, онлайн навчання допомагає врахувати психологічні типи особистості учня.

4. Інтерактивність та залучення. Онлайн-платформи можуть забезпечити велику кількість інтерактивних елементів, таких як відеоуроки, вправи з відгуком та групові чати. Це сприяє підвищенню рівня залучення студентів та поліпшенню їхнього розуміння матеріалу.

5. Використання сучасних технологій. Сучасні технології, такі як штучний інтелект та віртуальна реальність, можуть бути використані для збагачення процесу вивчення. Вони дозволяють створювати інтерактивні сценарії та імітувати реальні ситуації, що сприяє покращенню комунікативних навичок студентів.

6. Можливість спілкування з носіями мови, що підвищує автентичність мовного середовища (Чорна, 2020: 68).

Онлайн-навчання також сприяє розвитку навичок самостійного навчання, що є ключовим для формування компетентного користувача мови (Smith, 2022: 110).

Існує також низка недоліків онлайн-навчання.

1. Неможливість зосередитися. Для багатьох студентів однією з найбільших проблем онлайн-навчання є боротьба з фокусуванням на екрані протягом тривалого періоду, відволікання на соціальні медіа або інші сайти.

2. Технологічні проблеми. Ще однією ключовою проблемою онлайн-класів є підключення до Інтернету. В невеликих містах і селищах постійний зв'язок є проблемою, особливо в умовах, з якими стикаються студенти під час війни, що може шкодити освітньому процесу.

3. Почуття ізоляції. Студенти можуть багато чому навчитися, перебуваючи в компанії своїх однолітків. Однак в онлайн-класі існують мінімальні фізичні взаємодії між учнями та викладачами. Це часто призводить до почуття ізоляції студентів.

4. Підготовка вчителів. Онлайн-навчання вимагає від викладачів розуміння використання цифрових форм навчання. Однак це не завжди так. Дуже часто вчителі мають досить базове розуміння технологій.

5. Керування часом екрана. Багато батьків стурбовані небезпекою для здоров'я, коли їхні діти проводять стільки годин, дивлячись на екран. Таке збільшення екранного часу є однією з найбільших проблем та недоліків онлайн-навчання.

Однак, важливо враховувати виклики онлайн-навчання, такі як необхідність самостійності та відсутність фізичного контакту, що може вплинути на мотивацію та сприйняття матеріалу студентами.

Узагальнюючи, дослідження ефективності онлайн-навчання іноземних мов вказують на його потенційні переваги, але також підкреслюють важливість врахування конкретних умов та потреб студентів. Здоровий баланс між онлайн та традиційними методами може найкращим чином врахувати різні аспекти навчання іноземних мов.

Змішане навчання як синтез двох підходів.

Враховуючи всі недоліки та переваги онлайн навчання, постає логічне питання, чи можемо ми поєднати ці дві моделі та використовувати їх в навчанні, і який результат ми можемо отримати? У сучасній педагогічній науці змішане навчання (*blended learning*) розглядається як інноваційна освітня модель, що поєднує елементи традиційного очного та дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Такий підхід спрямований на підвищення ефективності освітнього процесу шляхом інтеграції переваг обох форм навчання. Останні дослідження доводять, що *змішане навчання (blended learning)* є найефективнішою моделлю сучасної освіти (Bates, 2020: 70; Чорна, 2020: 73). Вона поєднує синхронні онлайн-заняття з аудиторною практикою, що дозволяє максимально використовувати переваги кожного підходу.

Наприклад, граматичні теми можна ефективно опрацьовувати онлайн за допомогою інтерактивних вправ, тоді як говоріння, рольові ігри чи дискусії – найкраще проводити в аудиторії. Такий підхід не лише підвищує якість засвоєння матеріалу, а й зменшує перевантаження студентів (Бондаренко, 2021: 57). Сутність змішаного навчання полягає в педагогічно обґрунтованому розподілі навчального матеріалу між очною та дистанційною формами. Зокрема, теоретичний матеріал подається за допомогою електронних курсів, відеолекцій і цифрових платформ, тоді як аудиторні заняття використовуються для виконання практичних завдань, обговорення проблемних питань і реалізації проектної діяльності. (Кухаренко, 2016: 284). У наукових дослідженнях виокремлюють кілька моделей змішаного навчання, серед яких найбільш поширеними є модель «перевернутого класу», ротаційна та гнучка моделі. (Биков та ін., 2020: 5–24). Їх застосування залежить від освітніх цілей, специфіки навчальної дисципліни та рівня підготовки здобувачів освіти.

Особливої актуальності змішане навчання набуває в умовах трансформації системи освіти України, оскільки воно сприяє забезпеченню безперервності навчального процесу, та впровадженню цифрових освітніх технологій відповідно до сучасних нормативних вимог. (Про освіту : Закон України, 2017 № 2145-VIII).

Таким чином, змішане навчання є цілісною педагогічною системою, що поєднує традиційні та інноваційні підходи з метою підвищення якості освіти.

Практичні рекомендації для викладачів. Для підвищення ефективності навчального процесу у змішаному форматі доцільно:

1. Використовувати *мультимедійні ресурси* (відео, подкасти, інтерактивні платформи).

2. Забезпечувати *зворотний зв'язок* із кожним студентом (Іваненко, 2019: 126).

3. Формувати *чітку структуру курсу* з урахуванням балансу між онлайн і офлайн-компонентами.

4. Підвищувати *цифрову компетентність* викладачів через тренінги.

5. Впроваджувати *гейміфікацію* як інструмент підтримання мотивації (Smith, 2022: 117).

Висновок. Можна зробити основні висновки з дослідження ефективності онлайн-навчання іноземних мов у порівнянні з традиційними методами в аудиторії:

по перше: більшість студентів вважають, що використання новітніх технологій та сучасних приладів є елементом, що мотивує при навчанні іноземної мови. Наприклад, під час традиційного

аудиторного заняття, вправи можуть бути надані й виконані через особисті пристрої студентів, що робить заняття більш динамічним і мотивуючим;

по друге: гнучкість онлайн занять оцінюється студентами як елемент, що стимулює, але при цьому студенти вважають, що відвідування традиційних класів також важливо;

по третє: результати показують, що студенти визнають корисні аспекти традиційних класів, а саме взаємодія з викладачем і одногрупниками віч-на віч, чого немає в онлайн-класах. Дослідження виявило, що ці фактори значно важливіші для студентської мотивації, ніж ефект зниженої тривожності в онлайн-класах.

Також потрібно враховувати, що ставлення студентів до онлайн класів може залежати від форми навчання, наприклад, чи класи є синхронними або асинхронними, які інструменти або платформи використовуються і т.д. Оптимальним є поєднання обох форматів, що дозволяє реалізувати принципи персоналізованого навчання й досягти максимальної ефективності в розвитку іншомовних компетентностей. Таким чином, майбутнє мовної освіти полягає у гармонійному поєднанні цифрових технологій і традиційних педагогічних методів (Bates; 2020: 86).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Gautam P. Advantages and disadvantages of online learning eLearning Industry, San Diego. 2020. URL: <https://elearningindustry.com/advantages-and-disadvantages-online-learning> (дата звернення: 10.01.2026).
- Warschauer M., Kern R. (eds.). Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice. Cambridge University Press, Cambridge. 2000. 240 p.
- Blake R. Brave New Digital Classroom: Technology and Foreign Language Learning. Georgetown University Press, Washington. 2008. 288 p.
- Levy M. Research and Technological Innovation in CALL. Innovation in Language Learning and Teaching, Cambridge. 2007. Vol. 1, No. 1. Pp. 180–190. <https://doi.org/10.2167/illt069.0>
- Chapelle C. A. Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing, and Research. Cambridge University Press, Cambridge. 2001. 384 p.
- Dörnyei Z. Motivation in Second and Foreign Language Learning. Language Teaching, Cambridge. 1998. Vol. 31(3), Pp. 117–135. <https://doi.org/10.1017/S026144480001315X>
- Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 4th ed. Longman, London. 2001. 528 p.
- Jerković J., Komaromi B., Rakić D. The effects of online English classes on students' motivation to learn English language. Journal of Language and Literary Studies. Podgorica. 2022. Vol. 13(39). Pp. 335-352 <https://doi.org/10.31902/fl.39.2022.17>
- Бондаренко О. Сучасні технології онлайн-навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. Освіта України, Київ. 2021. С. 224.
- Іваненко Л. Традиційні методи навчання у викладанні англійської мови. Ранок, Харків. 2019. С. 256.
- Петренко Н. Мотивація студентів під час дистанційного навчання іноземної мови. Вісник Прикарпатського національного університету. Серія: Педагогіка. Івано-Франківськ. 2021. Вип. 29. С. 33–40.
- Чорна І. Інтерактивні технології у навчанні мов онлайн. Наукові записки Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філологічні науки. Київ. 2020. Вип. 17. С. 67–74.
- Smith J. Digital Education and Language Learning: Challenges and Innovations. Oxford University Press. Oxford. 2022. 310 p.
- Bates T. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. Tony Bates Associates Ltd. Vancouver. 2020. 368 p.
- Биков В. Ю., Спирін О. М., Пінчук О. П. Сучасні моделі змішаного навчання. Інформаційні технології і засоби навчання. Київ. 2020. Вип. 77. Т. 3. С. 5–22.
- Кухаренко В. М. Теорія та практика змішаного навчання : навч. посіб. Міськдрук. Харків. 2016. С. 312.
- Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами), Київ.

REFERENCES

1. Gautam P. (2020) Advantages and disadvantages of online learning. eLearning Industry, San Diego. Available at: <https://elearningindustry.com/advantages-and-disadvantages-online-learning>.
2. Warschauer M., Kern R. (eds.) (2000) *Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press, Cambridge. 240 p.
3. Blake R. (2008) *Brave New Digital Classroom: Technology and Foreign Language Learning*. Georgetown University Press, Washington. 288 p.
4. Levy M. (2007) Research and Technological Innovation in CALL. *Innovation in Language Learning and Teaching*. Cambridge. 1(1). 180–190. DOI: 10.2167/illt069.0.
5. Chapelle C. A. (2001) *Computer Applications in Second Language Acquisition: Foundations for Teaching, Testing, and Research*. Cambridge University Press, Cambridge. 384 p.
6. Dörnyei Z. (1998) Motivation in second and foreign language learning. *Language Teaching*, Cambridge. 31(3). 117–135. DOI: 10.1017/S026144480001315X.
7. Harmer J. (2001) *The Practice of English Language Teaching*. 4th ed. Longman, London. 528 p.
8. Jerković J., Komaromi B., Rakić D. (2022) The effects of online English classes on students' motivation to learn English language. *Journal of Language and Literary Studies*, Podgorica. 13(39). 335-352. DOI: 10.31902/fl.39.2022.17.
9. Bondarenko O. (2021) Suchasni tekhnolohii onlain-navchannia inozemnykh mov u zakladakh vyshchoi osvity [Modern technologies of online foreign language learning in higher education institutions]. *Osvita Ukrainy*, Kyiv. 224 p. [in Ukrainian].
10. Ivanenko L. (2019) Tradytsiini metody navchannia u vykladanni anhliiskoi movy [Traditional teaching methods in English language instruction]. *Ranok*, Kharkiv. 256 p. [in Ukrainian].
11. Petrenko N. (2021) Motyvatsiia studentiv pid chas dystantsiinoho navchannia inozemnoi movy [Student motivation during distance foreign language learning]. *Visnyk Prykarpatskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Pedagogika, Ivano-Frankivsk*, 29. 33–40. [in Ukrainian].
12. Chorna I. (2020) Interaktyvni tekhnolohii u navchanni mov onlain [Interactive technologies in online language learning]. *Naukovi Zapysky Kyivskoho Natsionalnoho Universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Filolohichni Nauky*, Kyiv, 17. 67–74. [in Ukrainian].
13. Smith J. (2020) *Digital Education and Language Learning: Challenges and Innovations*. Oxford University Press, Oxford. 310 p.
14. Bates T. (2020) *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. Tony Bates Associates Ltd., Vancouver. 368 p.
15. Bykov V. Yu., Spirin O. M., Pinchuk O. P. (2022) Suchasni modeli zmishanoho navchannia [Modern models of blended learning]. *Informatsiini Tekhnolohii i Zasoby Navchannia*, Kyiv, 77(3). 5–22. [in Ukrainian].
16. Kukhareno V. M. (2016) *Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia* [Theory and practice of blended learning]. Miskdruk, Kharkiv. 312 p. [in Ukrainian].
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017) *Pro osvitu: Zakon Ukrainy* [On Education: Law of Ukraine]. No. 2145-VIII of September 5, 2017 (as amended). Kyiv. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

